

Odchov cicajúcich žriebät od uliahnutia do odstavu

Téma :

Starostlivosť o rast a vývoj cicajúceho žriebäťa

Prikrmovanie žriebäťa

Základom správneho rastu malého žriebäťa je jeho výživa (kŕmenie). Uliahnutému žriebäťu stačí spočiatku materské mlieko, ktorého má mať dostatok. Dobré kobyly—matky produkujú denne 10—15—20 litrov mlieka. Ale už o štrnásť dní po uliahnutí žriebä ako by začínalo ohryzávať stebľá sena a zvedavo sa preberá v žľabe, do ktorého sa jeho matke sype ovos alebo iné jadrové krmivo. V tom čase sa do boxu kobyly vloží malý válovček, do ktorého sa vsypáva trochu rozmiaganého ovsa. Kobyla sa vtedy priviaže, aby ovos z válovčeka nezožrala. Vo voľných maštaliach sa pri skrmovaní jadrových krmív kobyly uviažu k žľabu tak, aby jeho koniec zostal pre žriebätá voľný. Po vsypaní jadrového krmiva kobylám sa na koniec voľného žľabu vsype miagany ovos pre žriebätá.

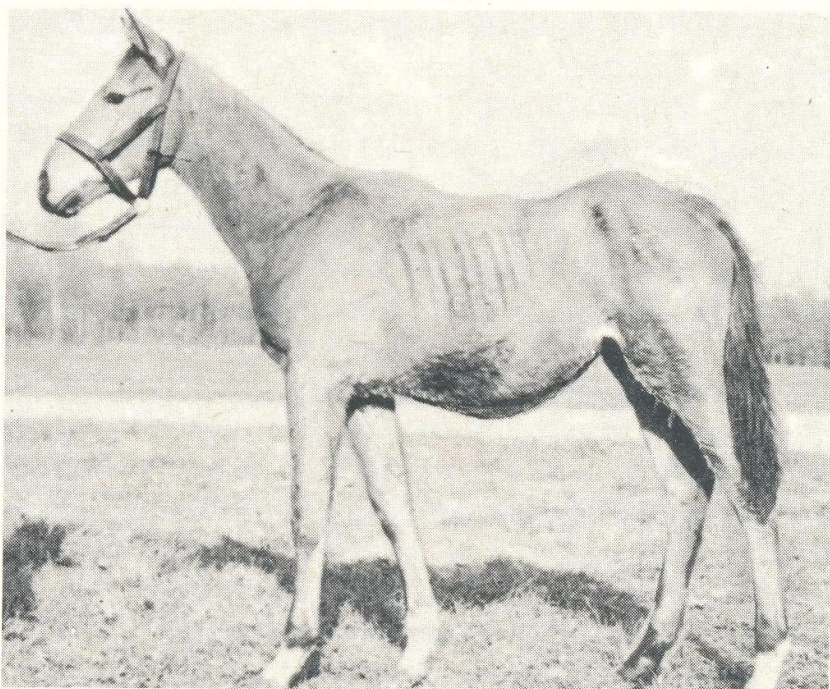
Sledovanie kondície žriebäťa

Kondíciu musíme sledovať už pri cicajúcich žriebätách. Dobrá kondícia svedčí o tom, že z hľadiska výživy malého žriebäťa je všetko v poriadku. Také žriebätá majú dobrý celkový vzhľad, zaguľatené tvary, najmä zadok, súmerne sa vyvíjajú, majú lesklú srst' a včas plznu. Žriebätá uliahnuté v zimných mesiacoch plznu neskôr. Pri plznutí strácajú cicajúce žriebätá dlhú huňatú srst' a narastá im krátka a priliehavá srst'. Plznutie žriebät, ktoré sú v dobrej kondícii, sa končí skôr. Zlý výživový stav cicajúcich žriebät prezrádza, že kobyla má málo mlieka. V takom prípade jej treba hneď pridať jadrové krmivo, najlepšie otruby alebo ľanové semeno, prípadne šťavnatý alebo zelený krm. Zlý výživový stav cicajúceho žriebäťa však môže byť aj znakom toho, že žriebä nie je zdravé. V takom prípade je nevyhnutné zistiť chorobu a začať hneď s liečením.

Odchov žriebäťa—sirôtky

Niekedy sa stáva, že kobyla po ožrebení sa alebo aj neskôr uhynie. V takom prípade žriebä, ktoré ešte nemožno odstaviť, sa musí podstrčiť inej kobyle, alebo sa musí vyživovať umele.

V žrebčínach alebo vo veľkochoch sa osirotené žriebä zvyčajne podstrčí inej kobyle. Na to sa vyberá kobyla, ktorá už má staršie, dobre vyvinuté žriebä schopné odstaviť a ktorá cudzie žriebä znáša. Taká kobyla sa po odstave vlastného žriebäťa nechá celý deň bez žriebäťa a na druhý deň sa jej podstrčí žrie-

88. Zle odchované žriebä. Srst' je dlhá, bez lesku, svalstvo málo vyvinuté, chabé, rebrá viditeľné, brucho veľké

89. Dobre odchované žriebä. Srst' je krátka, lesklá, svalstvo dobre vyvinuté, rebrá neviditeľné, brucho primerane veľké

bä—sirôtka. Niektorá kobyľa však nechce žriebä sprvu prijať. V takom prípade sa na to donúti tak, že sa nechá zacúvať do kúta boxu alebo maštale. Pristavené žriebä, ktoré je hladné, beží k vemenu kobyly a usiluje sa cicat'. Kobyla sprvu zabraňuje cudziemu žriebäťu cicat', ale po niekoľkých pokusoch a energickom zakročení sa žriebä od nej spravidla nacia. Žriebä sa potom ešte umiesti do susedného boxu. Po viacnásobnom cicaní kobyľa už prijíma žriebä—sirôtku ako svoje vlastné. Niektorá, spravidla staršia kobyľa (najmä

bä—sirôtka. Niektorá kobyľa však nechce žriebä sprvu prijať. V takom prípade sa na to donúti tak, že sa nechá zacúvať do kúta boxu alebo maštale. Pristavené žriebä, ktoré je hladné, beží k vemenu kobyly a usiluje sa cicat'. Kobyľa sprvu zabraňuje cudziemu žriebäťu cicat', ale po niekoľkých pokusoch a energickom zakročení sa žriebä od nej spravidla nacicie. Žriebä sa potom ešte umiesti do susedného boxu. Po viacnásobnom cicaní kobyľa už prijíma žriebä—sirôtku ako svoje vlastné. Niektorá, spravidla staršia kobyľa (najmä

chladnokrvného plemena) prijíma cudzie žriebä bez väčších ťažkostí. Inej kobyly to však trvá dlhší čas a niektorá kobyľa neprijme cudzie žriebä vôbec. Z anglických plnokrvných kobýl je kobyľa, ktorá prijme cudzie žriebä, výnimkou.

Pretože kobyľa, ktorá vyživovala svoje žriebä už dlhší čas, by mohla stratiť mlieko, musí sa kŕmiť predovšetkým krmivami, ktoré podporujú tvorbu mlieka, aby sa predĺžilo jej obdobie laktácie.

Na umelé napájanie osiroteného žriebäťa sa používa upravené mlieko. V mlieku sa zníži obsah tuku zriedením a zvýši sa obsah cukru prisladením. Mlieko sa riedi čistou vodou v pomere 1 diel vody a 3 diely mlieka a na 1 liter mlieka sa pridáva lyžička cukru.

Žriebä sa napája z detskej fľašky, na ktorú sa navlečie bežný detský cumlík. Ak žriebä ešte necicalo mlieko od kobyly, naučí sa cicat' „na prst“ z misky. Žriebäťu sa ponoria pysky do misky s mliekom, v ktorom je ponorený prst ošetrovateľa. Žriebä vezme prst medzi pysky a cicie mlieko ako z cecka veme na kobyly. Len čo si na cicanie z misky zvykne, naučí sa cicat' aj bez pomoci prsta.

Pri napájaní žriebäťa sa musia dodržiavať tieto zásady:

a) Pri kŕmení žriebäťa mliekom sa musí zachovávať čo najväčšia čistota. Všetky nádoby, v ktorých sa mlieko pre žriebä pripravuje, sa musia aspoň raz denne vyvariť a potom vypláchnuť studenou čistou vodou.

b) Mlieko na napájanie sa musí najmä v lete nadojiť vždy bezprostredne pred skrmovaním. Ak to nie je možné, treba použiť čo najčerstvejšie mlieko.

c) Nikdy sa nesmie skrmovať skysnuté mlieko.

d) Napájať mliekom sa musí v kratších a pravidelných intervaloch.

e) Denná dávka mlieka musí byť dostatočná. Žriebä vypije spočiatku asi 10 litrov, neskôr až 20 litrov i viac upraveného kravského mlieka.

Zlozvyky cicajúcich žriebät

Na druhý alebo tretí deň po uliahnutí hľadajú žriebätá v podstielke trus svojej matky, ktorý s obľubou žerú. Vo veľkochovoch, kde sa kone chovajú dlhší čas, ako napr. v žrebčinoch, majú všetky dospelé kone škrkavky. Ich vajíčka sa nachádzajú práve v truse kobýl—matiek. Keď malé cicajúce žriebätká žerú trus, súčasne s ním prehltajú aj vajíčka škrkaviek. Takto nastáva invázia škrkaviek do tráviaceho ústrojenstva žriebät. Preto sa trus najmä v maštaliach matiek so žriebätami musí stále a čo najstarostlivejšie odstraňovať a odvážať na komposty. Tak isto sa musí postupovať aj na pasienkoch.

Iným zlozvykom žriebät, ktoré sú pod kobylami, je ohrýzanie vlásia chvosta matky i ostatných kobýl. Žriebätá niekedy ohryzú chvost kobýl až po posledné chvostové stavce. Príčina tejto necnosti žriebät nie je známa. Predpokladá sa, že také žriebätá majú nedostatok niektorých stopových prvkov. Silné ohrýzanie chvosta kobýl sa pozorovalo aj vtedy, keď sa nedostatočne podstielalo slamou. Tento zlozvyk sa podarilo čiastočne zmierniť, ale nie celkom odstrániť podávaním soli a plavenej kriedy žriebätám „ad libitum“. Ešte lepšie výsledky sa dosiahli pri pridávaní malého množstva rybieho tuku do ovsa.

Zloženie mlieka (Produkcia mlieka)

10.06.2012 13:03

Zloženie mlieka

Zloženie mlieka je výsledkom dlhodobého fylogenetického vývoja, ktorý prebiehal pri rôznych druhoch v rôznych podmienkach. Zmeny v období vývoja ovplyvnili i činnosť mliečnej žľazy. Bolo to najmä prispôsobenie sa požiadavkám na výživu cicajúcich mláďat na začiatku postnatálneho štádia obdobia ontogenézy. Hlavnými zložkami mlieka sú mliekové bielkoviny, tuk, laktóza a minerálne látky. Doplnujúcimi zložkami sú vitamíny, enzým, dusíkaté nebielkovinové látky, organické kyseliny, zložené tuky a ochranné látky. Chemické zloženie mlieka samíc cicavcov je rozdielne. Sú rozdiely medzi bylinožravcami a mäsožravcami. Z hľadiska obsahu najvýznamnejšej nutričnej zložky bielkovín mlieka, možno ho rozdeliť na:

- Kazeínové (krava, prasnica, ovca, koza),
- Albumínové (podiel albumínu > 20%, kobyľa, suka)

Prevalu bielkovín tvorí kazeín (v mlieku kráv asi 80%), ktorý sa od ostatných líši tým, že obsahuje fosfor a možno ho z mlieka pri pH 4,5 vyzrážať enzymaticky, účinkom syridla alebo pridávaním kyseliny k mlieku. Srvátkové bielkoviny koagulujú pri teplotách okolo 60 – 70°C. srvátkové bielkoviny (plazmatické, sérové) sú tvorené laktoalbumínom a laktoglobulínom. Sú biologicky hodnotnejšie ako kazeín, pretože obsahujú viac sírnych aminokyselín. Zloženie mlieka sa v priebehu laktácie podstatne mení. Osobitné chemické zloženie má mlieko v prvých 3 – 6 dňoch po pôrode plemennice. Toto mlieko sa nazýva mledzivo (kolostrum). Považuje sa za mlieko nezrelé, odlišujúce sa od normálneho mlieka predovšetkým vysokým obsahom bielkovín, zvlášť globulínov a nižším obsahom laktózy. Líši sa tiež sfarbením a vyšším obsahom minerálnych látok, kde prevládajú soli horčíka.

Pri divo žijúcich zvieratách je produkcia mlieka prispôbena požiadavkám cicajúcich mláďat. Tieto požiadavky sú veľmi rozdielne. Podobne je to pri hospodárskych zvieratách, ktorých mlieko slúži výhradne na výživu mláďat. Priemerné zloženie mlieka podľa druhov je uvedené v tabuľke 18.

Tabuľka 18 Medzidruhové rozdiely v zložení mlieka

Samica	Sušina	Bielkovin	Tuk	Laktóz	Minerálne l.
Kobyľa	10,5	1,8	1,4	6,6	0,5
Krava	12,8	3,3	3,9	4,8	0,8
Koza	13,1	3,7	4,5	4,1	0,8
Ovca	17,1	5,5	6,0	4,7	0,8-1
Prasnica	19,1	6,3	6,5	5,2	1,1
Králičic	30,6	10,5	15,5	2,0	2,6
Suka	23,0	9,7	9,3	3,1	0,9

Kobyľa produkuje za štyri mesiace laktácie (chladnokrvné kobyly) 1 600 kg mlieka, pričom možná produkcia mlieka kobýl v prvom mesiaci je 20 litrov, v druhom mesiaci 25 litrov, v treťom 15 litrov, vo štvrtom 10 litrov a v piatom 5 litrov. V stredoázijských republikách sa kone chovajú aj pre produkciu mlieka. Kobyly tu chovaných plemien nadoja za laktáciu asi 2 500 kg mlieka. Produkcia mlieka prasnice za laktáciu sa pri kultúrnych plemenách pohybuje v rozpätí 350 – 450 kg. Na vytvorenie 1 kg hmotnosti spotrebuje prasa priemerne asi 4 kg materinského mlieka. Produkcia mlieka prasnic sa nepriamo hodnotí mliečnosťou, t.j. hmotnosťou prasiatok vo veku 21 dní. Priemerná denná produkcia mlieka je 3,6 – 10,7 kg a celková produkcia za laktáciu 100 – 450 kg. Z hospodárskych zvierat majú kozy relatívne najvyššiu produkciu mlieka (500 – 700kg za laktáciu). Kozľa spotrebuje z tejto produkcie asi 100-150 kg mlieka. Ovca je významným producentom mlieka. Medzi plemenami sú v produkčnej schopnosti rozdiely v hraniciach 80 – 600 kg za laktáciu. Pre mlieko oviec je charakteristický vysoký obsah sušiny a nutričných zložiek. Najvýznamnejším producentom mlieka vo svete je hovädzí dobytok. Priemerná produkcia kráv, v závislosti od plemena, je v priemere 3 000 – 10 000 kg. Individuálna produkcia mlieka kráv je podstatne vyššia.

Viac tu: <http://zootechnika.webnode.sk/news/zlozenie-mlieka-produkcia-mlieka/>

Vytvorte si vlastné stránky zadarmo: <http://www.webnode.sk>